

Amerikada hazırlıkları tamamlanmakta olan «Rüyam» kotrası.

Bir Türk kotrası Okyanusu aşacak

«Rüyam» New York'tan İstanbul'a altı haftada gelecek - Kotranın sahibi armatör Haşim Mardin ile bir konuşma

Her halde duymuşsunuzdur. Birkaç gün evvel «Vatan» da bir ajans haberi olarak havadisi de çıktı... Armatör Haşim Mardin «Rüyam» adlı yeni kotrasıyla haziran ayında Atlas Okyanusunu aşmağa karar vermiş bulunuyor. Bu seyahat belki birkaç genç Danimarkalı'nın «Kon-Tiki» adlı sal ile yaptıkları yolculuk kadar tehlikeli ve alâka çekici değildir, fakat Türk bayrağını taşıyan bir yelkenlinin ilk defa olarak Okyanusu aşması şüphesiz ki, bizler için merakla takip edilecek bir hâdisedir.

Haşim Mardin 25 senelik bir denizcidir... Kendisine refakat edecek olan Galatasaraylı Nihad Bekdik ise yıllarca kotra kullanmıştır. «Arslan» Nihad zaten eski bir deniz subayıdır.

Kotranın tamamen Türk olan sekiz kişilik mürettebatı hâlen Amerikada teknenin bu uzun yolculuk için lâzım gelen ihtiyaçlarını tamamlamakla meşguldürler.

Bu sekiz kişinin içinde, Haşim Mardin'in geçen yıl Sicilya'nın Taormina limanı açıklarında yanan «Rüya» kotrasında çalışmış olanlar da vardır.

Bu seyahate tanınmış sporcularımızdan Vedat Abud ve film rejisörü Faruk Keç de iştirâk edeceklerdir. Faruk Keç New York limanından ayrılış gününden, İstanbul limanına giriş anına kadar seyahatin mühim safhalarını filme çekerek tespit edecektir. Bu film, montajı yapıldıktan sonra bir «seyahat filmi» olarak Türkiye'nin her tarafında sinemalarda gösterilecektir.

Haşim Mardin'in yazıhanesinde

Kotra seyahatinin havadisini okuyalı ben Haşim Mardin le bir röportaj yapmak istiyordum. Dün kendisini yazıhanesinde ziyaret ettim. Tasarladığı iddialı seyahat hakkında bana etraflı malûmat vermek nezaketinde bulundu.

Mardin, Reman ve Haran şileplerinin sahibi olan Haşim Mardin otorite ile tevazuu şahsında mükemmelen birleştirme sini bilen bir zattır...

Yazıhanesi hakikaten zevkle döşenmiş. Toplantı odasının duvarında büyük bir yeşil dokuma harita asılı. Koltuklar da yeşil rahat: koskocaman.

Kendi bürosunun bir duvarını boydan boya bir dünya haritası kaplıyor. Geniş pencerelerin karşısında eski yolcu salonu. Ardında civıl civıl İstanbul limanı. Haşim Mardin bir yandan penceresinden Kadıköy vapurlarının gidip gelişini, limana girip çıkan büyüklü küçüklü gemileri seyrederken, bir yandan da duvardaki haritanın üzerinde, dünyanın yedi denizini dolaşan şileplerinin rotalarını takip ediyor.

Kotra ile yapacağı seyahat bir buçuk, iki ay sürecek. Bu kadar uzun zaman işlerini nasıl yüzüstü bırakabileceğini merak ettim.

İzah etti:

— Seyahat boyunca işlerimi kotradan takip edeceğim. Kotranın içerisinde telsiz monte ettirdim. İstanbulda yazıhanemde iden bile gemilerle doğrudan doğruya temas halinde olamadığım halde kotradan bunu yapabileceğim.

Telsiz sisteminin

tezukluğu

İfâf lâğu. Kotracı Mardin, Armatör Mardin'in en

Armatör Haşim Mardin

«Arslan» Nihad Bekdik

büyük dertlerinden birine temas etti.

— İstanbuldan ,seferdeki bir gemi ile; başka bir yerden nakil yapılmadan temas etmeğe imkân yoktur. Bu yüzden mürur kaldığımız kayıplara dair size iki misal vereyim:

Geçenlerde Azor adalarının şimalinde 10500 tonluk bir Liberty gemisinin pervanesi kopuyor. Bizim Mardin şilebi de o civardan geçmekte. Gemi biz den imdat istiyor. Mardin'in suvarisi hemen bana, İstanbul, telgraf çekerek talimat soruyor. Çektiği telgraf ancak iki buçuk gün sonra elime geçebildi. Arada, o civardan geçen başka bir gemi Liberty'yi Azor'lara kadar çekmiş ve mensup olduğu şirket bu yardıma mukabil bir milyon dolar kazanmıştır. Şayet bizim elimizde telsiz bulunmuş olsaydı, suvari ile hemen haberleşebilecektim ve bu büyük fırsatı kaçırmayacaktık.

Başka bir misal: On gün kadar evvel Fransanın Le Havre limanından kalkan Raman şilebi Cebelütari'ın 700 ton mazot almak istediğini telsizle bize bildirdi. Cebelütari'dan mazotun verilmesini temin ettikten sonra biz de kendisine gereken talimatı verdik. Teli çektiğimiz anda geminin Cebelütari'ya varmasına 60 saat vardı, halbuki Raman telmizi ancak Cebelütari'dan ayrıldıktan 60 mil sonra almak ve geri dönmüş ki, 60 mil gitmek 60 mil dönmek 12 saat eder. Bir geminin gündelik kazancı 7000 dolar olduğuna göre, işte size 3500 dolarlık bir zarar! Eğer «Rüyam» teknesinin telsizine o zaman sahip olsaydım, gereken talimatı iki saat içinde bildirecektim. Daha size bunun gibi yüzlerce misal verebilirim. İstanbul limanına, telsiz haberlerimi doğrudan doğruya gönderebilecek bir cihazın temini 50 bin liralık bir iştir. Lâkin bu dert yıllardır bir türlü halledilemedi.

Neyse, biz yine mevzuumuza dönelim. Bu misalleri, kotra ile seyahate çıkmakta işimin başından ayrılmış olmyacağımı belirtmek için verdim. Bilâkis kotranın telsiz sayesinde gemilerimle her an doğrudan doğruya temas halinde olabileceğim.

Okula verilen altın saatler

Bu sırada telefon çaldı. Yüksek Deniz Ticaret Okulundan «saatler için» Mardin ediyolar. Haşim Mardin eski mektebini birincilikle bitiren bir güverte ve bir makine kısmı öğrencisine her yıl birer altın saat hediye etmektedir.

Telefonunda, bu yıl diploma merasimi günü İstanbul bu-

lunamayacağı için özür diledi ve saatleri gönderceğini vadedti.

«Rüyam» kotrası nasıl satın alındı

«Rüyam» yanalı beri Haşim Mardin yeni bir kotra alıyormuş. Geçen yıl krom boşaltan bir şilebi ile Baltimore'a gittiği zaman oradaki Yat Kulübünden satılık tekneler hakkında malûmat istemiş. Kulübün önünde demirli duran birkaç tekneyi göstermişler. Bir taneşinin adı, «Diken» mânasına gelen «Thistle» imiş. Haşim Mardin bunu görmüş, tekneye hayran olmuş.

— O zaman kendi kendime eğer bunu satın alabilirsem adını «Rüyam» koyarım diye düşünmüştüm, diyor. Yanan kotranın adı «Rüya» idi, ama adını ben koymamıştım. Halbuki bu kotra hakikaten benim «Rüyam» olacaktı. Altı aylık bir müsavreden sonra nihayet, başkalarının «Diken» demiye dilleri varan o güzelim tekne, benim «Rüyam» olabildi.

Seyahat hakkında

«Rüyam» kotrası ve buradan giden sekiz kişilik Türk mürettebatı hâlen New York limanındadır.

Haşim Mardin ve arkadaşları da birkaç güne kadar uçakla Amerikaya hareket edeceklerdir. Kotra, Kaptan Mardin ve ikinci Kaptan Arslan Nihad'ın idaresinde 15 haziranda oradan yola çıkacak ve siklonun muntakası olan Azor adalarının mümkün mertebe şimalinden dolaşarak 15—20 günde Cebelütari'ya varacaktır. Bundan sonra Fransız ve İtalyan Riviera'larına ve diğer Akdeniz limanlarına uğrandıktan sonra Ağustos başlarında İstanbul'a gelmiş olacaklardır.

Türk bayrağını taşıyan bir kotra ile ilk defa olarak böyle bir seyahat yapılması beynelmilel spor ve denizcilik âleminde şüphesiz ki, gayet müspet bir propaganda vesilesi teşkil edecektir.

Haşim Mardin'e bu seyahati tehlikeli bulup bulmadığını sorduğum zaman:

— Tehlike her şeyde vardır, dedi. Karada, havada, denizde... Bir hafta evvel Adanadaki demiryolu kazası kimin aklına gelirdi? Asıl tehlikeyi tedbirsizlik doğurur. Bizim teknenin can emniyet sandalları, yelkenleri, her şeyi temiz ve mükemmel. Telsizimiz de var. Seyahatimizi muvaffakiyetle başaracağımıza ve Ağustos başında Okyanusu aşan ilk Türk kotrasıyla İstanbul limanına gireceğimize imân etmiş bulunuyoruz. **TUNÇ YALMAN**

